

زلزله‌ای که باعث نابودی رژیم پهلوی شد

قیام ۲۹ بهمن سال ۱۳۵۶ مردم تبریز زلزله‌ای بر اندام رژیم پهلوی انداخت و دودمان آن را به باد داد.

قیام ۲۹ بهمن سال ۱۳۵۶ مردم تبریز زلزله‌ای بر اندام رژیم پهلوی انداخت و دودمان آن را به باد داد.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها؛ ایام ۲۹ بهمن سال ۱۳۵۶ مردم تبریز را می‌توان به جرئت نقطه عطفی در تاریخ انقلاب اسلامی دانست که در چهل‌م شهدای قم برگزار شد و نهضت چهل‌م شهدای شهرهای مختلف کشور را ایجاد کرد.

مردم ایران در ۱۷ دی ماه سال ۵۶ شاهد مقاله‌ای توهین‌آمیز به ساحت مرجعیت در روزنامه اطلاعات تحت عنوان ایران و استعمار سرخ و سیاه و به قلم فردی با نام مستعار رشیدی مطلق بودند که احساسات عموم ملت ایران را برانگیخت و در نتیجه مردم قم روز ۱۹ دی ماه با اعتصاب عمومی اقدام به اعتراض علنی علیه رژیم منحوس پهلوی کردند.

در این روز علاوه بر تعطیلی حوزه علمیه قم بازار قم نیز تعطیل شد و مردم با ریختن به خیابان‌ها خشم و انزجار خود را نسبت به این توطئه نظام طاغوتی نشان دادند.

با تیراندازی مأموران به سمت مردم معترض، قیام قم رنگ خون گرفت و با شهادت و مجروح شدن عده زیادی از مردم انقلابی قم قیام با زور اسلحه سرکوب شد.

آیت‌الله قاضی طباطبایی رهبر قیام مردم تبریز

اما این سرکوب و سرخوشی رژیم پهلوی از نتایج آن دیری نپایید چرا که با هماهنگی آیت‌الله قاضی طباطبایی و سید محسن موسوی تبریزی اعلامیه‌ای از روز ۲۶ بهمن در سطح شهر تبریز توزیع شده بود که در آن عموم مردم برای شرکت در چهل‌م شهدای قم دعوت و بر تعطیلی بازار تبریز تأکید شده بود.

در این مدت عده‌ای از شهروندان تبریزی بدلیل توزیع اعلامیه از سوی ساواک و شهربانی بازداشت شدند.

زلزله‌ای که باعث نابودی رژیم پهلوی شد

اعلامیه‌ای از روز ۲۶ بهمن در سطح تبریز توزیع شده بود که در آن عموم مردم برای شرکت در چهل‌م شهدای قم دعوت شده بود

خیل عظیمی از مردم تبریز در روز ۲۹ بهمن سال ۵۶ برای شرکت در مراسم چهل‌م شهدای قم که قرار بود از ساعت ۱۰ تا ۱۲ در محل مسجد قزلی بازار برپا شود حضور یافتند اما با حضور مأموران شهربانی و مانع شدن آنها کار به درگیری لفظی کشید و سرانجام با توهین یک افسر شهربانی به ساحت مکان مقدس مسجد، یکی از جوانان حاضر در این تجمع به نام محمد تجلا ۲۲ ساله سیلی بر صورت او نواخت و همین اقدام او باعث شد تا افسر شهربانی با اسلحه کمری خود سینه وی را نشانه رفته و ماشه را بچکاند.

صدای شلیک در مقابل مسجد پیچید و محمد تجلا نقش زمین شد، مردم حاضر در مقابل مسجد که خونشان به جوش آمده و غیرت دینی‌شان این توهین را بر نمی‌تافت با حمل پیکر شهید تجلا بر دستان خود و به درک واصل کردن آن افسر شهربانی وارد خیابان‌های شهر شدند.

خبر قیام مردم به دانشگاه تبریز رسید و دانشجویان نیز به صف تظاهرکنندگان پیوستند.

ساعتی از وقوع این حادثه نگذشته بود که شعارهای درود بر خمینی در شهر طنین‌انداز شد و تظاهرکنندگان بر سر راه خود ساختمان حزب رستاخیز، مجسمه شاه، سینماها، مشروب‌فروشی‌ها، مراکز فساد و بانک‌ها و مؤسسات وابسته به بهائیان را ویران کردند.

زلزله ای که باعث نابودی رژیم پهلوی شد

چهره شهر تبریز در روز ۲۹ بهمن حالتی جنگ زده به خود گرفته بود که با فرمان مستقیم شاه ارتش با تانک در خیابان ها حضور یافت و اقدام به سرکوب شدید قیام مردم کرد

خشم مردم اما موجب خسارت به اموال مردم نشد و تنها اموال دولتی و اموال بهائیان مورد حمله قرار گرفت.

در ساعت ۱۲ و ۳۰ دقیقه آن روز در حالی که تنها دو ساعت از قیام مردم گذشته بود شهر تبریز شاهد به آتش کشیده شدن بسیاری از اماکن دولتی بود و چهره شهر حالتی جنگ زده به خود گرفته بود که با فرمان مستقیم شاه به جمشید آموزگار نخست وزیر وقت ارتش با تانک در خیابان ها حضور یافت و اقدام به سرکوب شدید قیام مردم کرد.

شعار «ما این شاه را نمی خواهیم والسلام» در تبریز متولد شد

شعارهای «ما این شاه را نمی خواهیم والسلام» و «وای اگر خمینی حکم جهادم دهد کس نتواند که جوابم دهد» در شهر تبریز متولد شد و امروز با گذشت ۳۵ سال از آن روزها هنوز می توان طنین این شعارهای مردمی را از پس این سال ها شنید.

سرکوب خشم مردم تا ساعت پنج بعد از ظهر ادامه یافت و در پایان روز یحیی لیقوانی رئیس ساواک شهر در گزارشی اعلام کرد: ۵۸۱ نفر دستگیر، ۹ نفر کشته، ۱۱۸ نفر زخمی، ۲ دستگاه تانک، ۲ سینما، یک هتل، کاخ جوانان، حزب رستاخیز و تعدادی اتومبیل شخصی و دولتی به آتش کشیده شد.

رئیس کلانتری لفظ طویله را برای مسجد به کار برد و مردم را خشمگین کرد

حجت الاسلام والمسلمین علی نعمت زاده که یکی از شاهدان عینی قیام ۲۹ بهمن مردم تبریز بود، در گفتگو با خبرنگار مهر گفت: قیام ۲۹ بهمن مردم تبریز در سال ۱۳۵۶، موتور محرکی بود که مبارزات و انقلاب اسلامی مردم ایران را به سرمنزل مقصود هدایت کرد.

وی سپس ابراز داشت: در روز ۲۹ بهمن سال ۱۳۵۶ در شهر تبریز بودم، آن سال ۱۷ ساله بودم و در مدرسه علمیه طالبیه تحصیل می کردم. بعد از اقامه نماز صبح، حدود ساعت ۶ و نیم صبح همان روز، پالتو پوشیده و با لباس شخصی از مسجد قزللی به طرف استانداری رفتم تا ببینم چه خبر شده و وضعیت چگونه است.

وی گفت: وضعیت را غیرعادی دیدم، سپس برگشتم کنار مسجد، آنجا یک سنگک پزی بود، از آقایان نان خریدم و به حجره برگشتم، بعد از صرف صبحانه دوباره به آنجا رفتم، مسجد بسته بود، مردم هم آنجا تجمع کرده بودند، چرا که مردم تبریز آماده شده بودند تا مراسم چهلم شهدای قم را برگزار کنند، این مراسم قرار بود در مسجد «قزللی» بازار تبریز برپا شود.

زلزله ای که باعث نابودی رژیم پهلوی شد

رئیس کلانتری ۳ تبریز لفظ طویله را برای مسجد به کار برد و همین باعث شد یکی از جوانان تکه سنگی از روی زمین برداشته و به سروان پرتاب کرد که او بر زمین افتاد

نعمت زاده ادامه داد: به دنبال خسارت رژیم پهلوی به امام خمینی (ره) در روز ۱۸ دی سال ۱۳۵۶، قیام ۱۹ دی مردم قم با محوریت مراجع و علما شکل گرفت و مراجع ثلاثه قم (آیات عظام شریعتمداری، گلپایگانی و نجفی (ره) اطلاعیه ای صادر کردند که رژیم نیز برای کنترل اوضاع، کشتار مردم قم را به راه انداخت.

امام جمعه مرند افزود: تعدادی زیادی نیروی نظامی دور و اطراف مسجد قزللی تبریز حضور داشتند، عده ای از جوانان دانشجوی هم آمده بودند؛ سروان حق شناس رئیس کلانتری ۳ تبریز بود، مردم به او اصرار می کردند که مسجد را باز کند، اما وی لفظ طویله را برای مسجد به کار برد و همین باعث شد یکی از بچه ها تکه سنگی از روی زمین برداشته و به سروان پرتاب کرد که او بر زمین افتاد و مردم به سمت دکه پلیس متواری شدند.

وی گفت: یک ماشین جیب ژاندارمری هم کنار دکه روزنامه فروشی پارک شده بود، جوانان باک ماشین را باز کرده و اتومبیل را آتش زدند، حرکت به طرف خیابان شهناز (شریعتی) ادامه پیدا کرد، یک بانک هم در آنجا قرار داشت، مردم شیشه ها را

شکستند، آن زمان هم هزار تومانی با عکس شاه، تازه چاپ شده بود که آنها را آتش زدند، اما مردم حتی به پول ها دست نزدند.

نعمت زاده ابراز داشت: مردم به سمت روبروی سینما آسیا، حرکت کردند آنجا یک شراب فروشی بود، مردم شراب ها را برداشته و به جوی ها ریختند و سپس به سینما آسیا حمله کردند. ساعت حدود یک ظهر بود که صدای شلیک آمد که گفتند ارتش به خیابان آمده است چرا که قبل از آن، مردم بر شهر مسلط شده بودند، خود رژیم اعلام کرد که مردم تبریز ۷۲ بانک را آتش زدند.

زلزله ای که باعث نابودی رژیم پهلوی شد

رژیم پهلوی اتفاقات تبریز را به خارجی ها گره زد

امام جمعه مرند افزود: جمشید آموزگار نخست وزیر، یکی ۲ روز بعد از این قیام، به تبریز آمد، رژیم، جماعت و دانش آموزان مدارس را مقابل استانداری جمع کرده بود، جایگاهی هم تعیین کرده بودند تا نخست وزیر آنجا سخنرانی کند. آموزگار در آن سخنرانی گفت تخریب گران روزهای گذشته در تبریز از خارج آمده بودند و ایرانی نبودند.

نعمت زاده ابراز داشت: اتفاق بسیار بزرگی بعد از قیام مردم قم و برگزاری چهلم شهدای قیام ۱۹ دی مردم قم در تبریز رخ داد، به دنبال این اتفاق، مردم شهر جهرم نیز مراسم چهلم شهدای تبریز را برگزار کردند جالب اینکه خود مردم تبریز، چهلم شهدای جهرم را ترتیب دادند و این اتفاق زنجیره ای، سلسله وار در شهرهای مختلف ادامه پیدا کرد تا به پیروزی انقلاب اسلامی ایران متصل شد.

وی گفت: روز ۲۹ بهمن یک حرکت بسیار عظیمی اتفاق افتاد که ابهت رژیم پهلوی در داخل و خارج از ایران را شکست، در واقع مردم تبریز با قیام در روز ۲۹ بهمن ماه به مردم شهرهای دیگر دل و جرأت دادند تا در صحنه حاضر شوند.

زلزله ای که باعث نابودی رژیم پهلوی شد

ارتش با تمام قوا در برابر مردم تبریز تاب مقاومت نداشت

محمد ابراهیمی از بازاریان تبریز نیز در گفتگو با خبرنگار مهر در یادآوری خاطرات آن روزها گفت: خروش و هیجان مردم در ۲۹ بهمن به گونه ای بود که ارتش با تمام قوا در برابر آنها تاب مقاومت نداشت و تنها با زور گلوله و گاز اشک آور توانست در برابر مردم قد علم کند.

وی گفت: از تبعات این قیام برای برخی مسئولان برکناری رئیس شهربانی تبریز و استاندار آذربایجان شرقی بود.

ابراهیمی ابراز داشت: این قیام نقطه عطفی در تاریخ انقلاب اسلامی شد تا بزرگداشت چهلم شهدای ملت یکی پس از دیگری در سراسر کشور به وقوع بپیوندد و عمر رژیم منحوس پهلوی در کمتر از یک سال به پایان برسد.